

sine Børn forberede i en privat Skole, indtil de, naar de ere over 9 Aar gamle, kunne komme ind i Statens Almanna Læroverk, hvis de da bestaa Optragelsesprøven. Der fordres nemlig en bestemt Sum Rundskaber, for at Elever kunne komme derind, og derved er da atter en demokratisk Tanke fyldestgjort; det hjælper ikke, at man har nok saa mange Penge, og at man siger, man vil betale; Børnet kommer ikke ind i Skolen, naar det ikke bestaar Optragelsesprøven. Paa den anden Side, hvis der er sluppet Børn ind, som enten paa Grund af Mangel paa Evne eller Mangel paa Flid ikke passe i Skolen, saa komme de ud igen; thi der findes den Lovbestemmelse, at naar et Barn har fiddet 2 Aar i en Klasse og dog ikke kan flyttes op, saa skal det udskrives af Skolen. Paa den Maade undgaar man altsaa Overfyldning baade fra neden og fra oven i Skolen, og det forholdes sig faktisk saaledes, at Skolerne i Sverige tilhyneladende ikke paa nogen Maade lide af Overfyldning, saa den Indvending, man i den Henseende har gjort imod Systemet, synes ikke at holde Stil i Praxis. Der er altsaa ved Systemet den store Fordel, at enhver ubemidlet har fuldstændig gratis Skolegang; og saa ser det ud, som om denne Liberalitet fra den svenske Lovgivnings Side har smittet Landets Beboere; thi der hersker i Sverige en overordentlig Beredvilighed til at stænke private Gaver, Legatmidler til Skolerne. Næsten alle svenske Skoler besidde store Donationer og Stipendier, saa at den ubemidlede ikke alene kan gaa gratis i Skole — hvilket er hans Ret — men han vil tillige i de allerfleste Tilfælde være sikker paa at faa meget betydelige Stipendier til sit Underhold og til Anskaffelse af Bøger. Det er ogsaa en Ting, som det var ønskeligt, vi havde hos os, hvor der jo langt fra er gennemført noget tilsvarende.

Jeg skal tilføje et Par ganske enkelte Bemærkninger angaaende dette højere Skolevæsens Forfatning. Det er væsentlig en Statskole. Kommunerne have kun Forpligtelse til at afgive gratis Byggegrund for Skolen og bygge en Volsig for Skolens Rektor. Selve Skolebygningen derimod opføres som Regel af særskilte Kasser, der bestaa i Sverige, dels særlige Skolebygningsskasser, dels Stiftsskasser, der ere samlede til det Brug, og som have deres egne Indtægter, som delvis bestaa af Kollekter omkring i Kirkerne. Skolerne opføres altsaa ikke af Kommunerne. Saa komme vi til Lærerlønningerne; de afholdes for disse Skolers Vedkommende helt og holdent af Staten, Kom-

munerne bidrage slet ikke dertil. Staten yder til dette Djemed noget over 3 Mill. Kr., saa den svenske Stats samlede Bidrag til Skolevæsenet er mellem 7 og 8 Mill. Kr., hvilket Tal vi naturligvis skulle i det mindste dividere med 2, naar der blev Tale om, at noget lignende skulde gennemføres hos os. Der er, som jeg før har nævnt, det beshnderlige, at denne gode og smukke Ordning kun er truffet for Drengenes Vedkommende; hvad Pigerne angaar, staar man i Sverige ligesom hos os lige over for den Ulempe, at naar man vil give dem en højere Undervisning, saa maa man benytte dyre og i mange Tilfælde ikke gode Privatskoler. — Jeg kunde nævne mange andre Enkeltheder af den svenske Skoleordning, som vilde have deres Interesse, men jeg tør ikke komme videre ind derpaa; dog skal jeg endnu nævne en Ting, som jeg er vis paa vil vække Tilfredshed eller Sympati, hvad jeg nu skal kalde det, fra mange Sider i dette Land, og som maasse vil give flere Lyst til at sætte sig ind i den svenske Skolelovgivning. Det indvendes fra en vis Side ofte mod den højere Undervisning her i Landet, at det er en død Undervisning, som gaar op i Lektielæren. Det er en Indvending, som jeg nok tror som Regel er meget overdreven; men ikke des mindre har den en Del Berettigelse. Det er nu interessant at se, naar man gennemgaar den svenske Skolelovgivning, i hvilken Grad man har Dje for at forhindre ogsaa noget saadant. Der findes i selve Lovgivningen en Bestemmelse om, at ingen Lektie maa læres paa den Maade, at den gives for til Elevernes eget Arbejde hjemme, men Læreren skal gennemgaa den saaledes for Eleven paa Skolen, at han har forstaaet og lært sin Lektie der, saaledes at Lærebogen kun tjener Eleverne til Støtte for deres Huskommelse hjemme. Ikke alene findes denne Lovbestemmelse, men man ser, med hvilken Opmærksomhed der vaages over, at den bliver gennemført og overholdt. Der findes mange Ministerialskrivelser og Reskripter, hvori man — paa Grund af, at man har faaet at vide, at ved den og den Skole er Elevernes Hjemmearbejde saa og saa mange Timer større, end det burde være — indskærper Lovbestemmelsen og atter og atter gentager, at det er stridende mod hele Stolens And, naar det overlades Eleverne selv at kæmpe paa denne Maade med deres Undervisning. Der stiges udtrykkelig, den Forstaaelse af Lærerens Gerning, at han skal lære Eleven sit Jag paa selve Skolen, er det eneste, som ser stemmende med hele Stolens And og Stolens Verdighed, det eneste, hvorigennem den kan opfyldes sin Bestemmelse. — Der er altsaa